

# UMMUL-QURA HIGH SCHOOL

Arowona Bus-Stop, Amuloko, Ibadan, Oyo State

Ìdánwò sàà kejì, fún sekondiri kékeré olódún kìn-ín-ní tí ètò èkó 2020/2021.

**Subject:** Èdè Yorùbá

**Class:** JSS 1

**Time:** 2 hours

**Ìtọ́sọ̀nà:** Answer **all** questions in Section A and **three** in Section B.

## PAPER I & II [Objective and Theory]

### SECTION A: OBJECTIVE (40 marks).

*Ka àyọkà ìsálẹ̀ yíí kí o sì dáhùn àwọn*

*ibèèrè tí o tẹlẹ̀.*

Orúkọ tí a sọ ọmọ ẹẹ pàtàkì, ó ẹ kókó nínú àṣà Yorùbá. Ìdí nìyí tí Yorùbá fi ni àwọn orúkọ kan tí wọn n pè ní orúkọ àmútọrunwá. Yorùbá a máa wo ipò àti ọ̀nà tí ọmọ gbà wáyé láti fún ọmọ bẹ̀ẹ̀ nì orúkọ àmútọrunwá.

Ọmọ méjì tí wọn wáyé láti inú iyá kan, èyí tí wọn kó bì ni Táíwò, èkejì ni Kẹhìndé. Èyí tí a bí tẹlẹ̀ àwọn ibẹ̀jì ni Ìdòwú. Ọ̀un ni Yorùbá tún máa n pè ní ẹ̀sù lẹ̀yìn ibẹ̀jì. Àbúrò Ìdòwú ni Àlàbá.

Yorùbá a tún máa wo ipò tí ọmọ bá wáyé láti fún un lórúkọ. Ọmọ tí ó wà nínú àpò ni Ọkẹ, Ọjó ni ọmọ tó gbé ibi kọ̀rùn wáyé, tí ó bá jẹ obìnrin, wọn a sọ ọ ni Àiná.

Dáhùn àwọn ibèèrè wọ̀nyí!

1. Kín ni Yorùbá n pe ọmọ tí a bí tẹlẹ̀ ibẹ̀jì?

A. Àlàbá  
B. Ìdògbé  
C. Ìdòwú  
D. Táíwò

2. Ènì tí a pè ní ẹ̀sù lẹ̀yìn ibẹ̀jì nì ---.

A. Àjàyí  
B. Àlàbá

C. Ìdòwú

D. Ọkẹ

3. Àkíyèsí wo ni Yorùbá n rí lara ọmọ kí wọn tó sọ ọ ni Ọkẹ?

A. Ọ̀un ni a bí tẹlẹ̀ ibẹ̀jì  
B. Ọmọ náà wà nínú àpò nìgbà tí a bíi  
C. Ọmọ náà doju bilẹ̀ nìgbà tí a bíi  
D. Ọmọ tí ó gbé ibi kọ̀rùn

4. Ọmọ wo ni Yorùbá n pè ni Olúgbódi? Ọmọ tí ó nì ika ẹ̀sẹ̀ ---.

A. méjì  
B. méta  
C. méréin  
D. mēfà

5. Fún àyọkà yíí ní àkọlẹ̀.

A. Orúkọ Yorùbá  
B. Orúkọ àmútọrunwá  
C. Àsà Yorùbá  
D. Ọmọ méjì

6. Ẹ̀ka-èdè ---- nì ó n pe 'inú' ní inọ.

A. Ọ̀yọ  
B. Ìbàràpá  
C. Ìbàdàn  
D. Èkó

7. Iye ìgbà tí a bá pe ọ̀rọ̀ kan ni iye ---- tí ó wà nínú irúfẹ̀ ọ̀rọ̀ bẹ̀ẹ̀.

A. sílẹ̀bù  
B. fáwẹ̀lì  
C. kónsónàntì

- D. ìró
8. Ìhun ọ̀rọ̀ onísílẹ̀bù kan kò lè jẹ ---.
- A. f  
B. fkf  
C. kf  
D. n
9. ---- kii se ọ̀rọ̀ onísílẹ̀bù kan.
- A. Nà  
B. Ẹ  
C. Wà  
D. Yii
10. Ọ̀rọ̀ onísílẹ̀bù kan ni ----.
- A. àwa  
B. bàtà  
C. yòò  
D. wọn
11. Ọmọ náà dúdú bíi kóró isin. Ìlò-èdè rọ̀ jẹ̀ yọ̀ nínú gbólóhùn yìí nì ----.
- A. ọ̀we  
B. àfiwé tààrà  
C. àfiwé ẹ̀lẹ̀lọ̀  
D. àkànlò-èdè
12. Ó tẹ́rí gbasọ̀ túmọ̀ sí ----.
- A. o wọ asọ  
B. ó sùn  
C. ó kú  
D. ó sárẹ̀
13. Ìró ohùn tí a ní nínú ẹ̀dè Yorùbá jẹ ---- --.
- A. ọ̀kan  
B. mejì  
C. mẹ́ta  
D. mẹ́run
14. Àmì ohùn tó tònà fún ohun èlò tí a fi n kó irẹ̀ oko ni ---.
- A. agbọn  
B. àgbọn  
C. agbọn  
D. agbọn

15. Ìru ìró wo ni a máa n fi àmì ohùn àárin sí?
- A. m  
B. n  
C. ọ  
D. ẹ
16. Àkọ́lé yìí kò tọ́nà lábẹ̀ àròkọ aláoèjúwe.
- A. Adìẹ mi  
B. Ọdún eégún  
C. Olùkọ mi  
D. Àbúrò mi obìnrin
17. Ìkádìì àròkọ ni a tún mò sí ----.
- A. ìsìde  
B. ìgúnlẹ̀  
C. ìfáàrà  
D. ààrin
18. Ìṣọ̀wọ̀kọ̀wé tì ó gún régé jẹ̀ ara ----.
- A. oríṣíí àròkọ  
B. àròkọ alápẹ̀júwe  
C. ìgbésẹ̀ àròkọ kíkọ  
D. àkọ́lé àròkọ
19. Ta ni à n kí ní 'arokobodunde ó'?
- A. Ahunṣọ  
B. Akòpẹ  
C. Oníṣòwò  
D. Àgbẹ̀
20. Àmọ̀yè ó jẹ̀ ìkíní fún ----.
- A. ọ̀dẹ  
B. onidírí  
C. amọ̀kòkò  
D. akọ̀oẹ
21. Àsìkò wo ni à n kí ènìyan pé 'aàjìbì'?
- A. Òru  
B. Àsìkò ọ̀yẹ̀  
C. Òwúrọ̀  
D. Àsìkò ọ̀dún
22. Ọ̀rọ̀ orúkọ àrídímú ni ----.

- A. àìsàn  
B. tábilì  
C. gbèsè  
D. ẹkún
23. Èwo ni kíí se ọrọ-orúkọ?  
A. Aşo  
B. Ìwé  
C. Àmọ  
D. Ìwòsàn
24. Èwo nínú nọńbà wọnyí ló dúró fuń àádọta?  
A. 40  
B. 50  
C. 70  
D. 30
25. Sọ nọńbà tí ó jẹ iye kan náà pẹlú òhà Yorùbá yí: aárundínligùn.  
A. 25  
B. 15  
C. 35  
D. 45
26. Nínú àkọtọ ọde òní, bí a ẹe n kọ ọrọ yí 'ènià ni ----.  
A. èniya  
B. èniyàn  
C. eniyi  
D. enian
27. Fa èyí tí kò tọhà .  
A. alafia  
B. àánú  
C. ọòrùn  
D. pàápàá
28. Ìjọba ---- ló fòpin sí ọwò ẹrú.  
A. Gẹẹsì  
B. Farańsé  
C. Potogi  
D. Amẹrika
29. Èwo ni kíí ẹe ìró fáwẹlì?  
A. w  
B. u  
C. e  
D. a
30. Fáwẹlì tó nínú èdè Yorùbá jẹ ----.  
A. méje  
B. méjilá  
C. méjì  
D. márùn
31. ---- kíí ẹe ọmọ ọkanbí.  
A. Olówu  
B. Ọràngún  
C. Ọrànmíyàn  
D. Ọsagie
32. Orúkọ miíràn fún Ọkànbí ni ----.  
A. Ọdédé  
B. Oníkétu  
C. Idẹ-kò-şa-rọ-àáké  
D. Ọrànmíyàn
33. Ta ni a gbọ pé ó ẹe àfojúdì sí Àgbọnnìrẹgún? Ní jẹ ----.  
A. Ọbàtálá  
B. Sẹtílù  
C. Ẹkẹhwa  
D. Kutukutu
34. Kín ni orúkọ miíràn tí Àgbọnnìrẹgún ní jẹ?  
A. Ọbàtálá  
B. Sẹtílù  
C. Ẹkẹhwa  
D. Kutukutu
35. Ta ni baba-ńlá àwọn Yorùbá?  
A. Ọkànbí  
B. Odùduwà  
C. Ọrànmíyàn  
D. Àlùfáà Johnson
36. Ìjà ẹsìn ló lé Odùduwà àti àwọn èniyàn rẹ kúrò ni ----.

- A. Gánà
  - B. Sabẹẹ
  - C. Amẹríkà
  - D. Mèkà
37. Ìhun sílébù bàtá ni ----.
- A. kff
  - B. fkf
  - C. nkf
  - D. kfkf
38. Ìfààrà àrọkọ ni a tún mò sí -----.
- A. ìkádìì
  - B. ìsíde
  - C. ààrin
  - D. àkọtọ
39. Mo jẹ ẹbà. ‘mọ’ jẹ ìsọri-ọrọ ọrọ -----.
- A. ìse
  - B. orúkọ
  - C. arọpò- orúkọ
  - D. àpẹjúwe
40. Èwi ni ọrọ-àpọnlé nínú gbólóhun yìí ‘Ojú ọjọ mọlẹ rokoso’?
- A. Ojú
  - B. Ọjọ
  - C. Mọlẹ
  - D. Rokoso

APÁ KEJI (40 marks).

Ìpín A (Àròkọ)

**Ìtọsọ̀nà:** Dahun ibeèrè **kan** nínú àròkọ wònyí.

1. Kọ àròkọ tó kún lòrí ọ̀kan nínú àwọn orí-ọ̀rọ̀ wònyí;
  - a. Ilé-ẹ̀kọ̀ mi
  - b. Olùkọ̀ mi.

Ìpín B – (Gírámà, Aṣa àti Litirésọ̀)

**Ìtọsọ̀nà:** Dáhún ibeèrè *mẹ̀ta* ní ìpín yíí.

2. Ìsọ̀rí ọ̀rọ̀ wo ni àwọn ọ̀rọ̀ tí a fàlà sí wònyí wa?
  - a) Olú **lọ sí** oko.
  - b) **Mo** fun **won** ni owó.
  - c) **Àwon** ni wọn **je** ẹ̀ba.
  - d) Olu n jẹnu **woruworu**.
  - e) Aṣọ **dudu** ni mo wọ.
  - f) **Adé** jẹun **àmó** ko yó.
3.
  - a) Dàrúkọ márùn-ún lára orísíí àròkọ tó wà.
  - b) Dàrúkọ ìgbésẹ̀ márùn-ún tí ó ẹ̀ pàtàkì fún àròkọ kíkọ.
4. Fí àmì ohùn tó tọ̀nà sí orí àwọn ọ̀rọ̀ wònyí;
  - a) igba (200)
  - b) ere (play)
  - c) agbọ̀n (coconut)
  - d) ẹ̀yin (egg)
  - e) ikun (stomach)
5. Báwo ni a ẹ̀ ní kí àwọn oniṣẹ̀ wònyí àti idáhùn wọn.
  - a) Babálawo
  - b) Amòkòkò
  - c) Ahunaṣọ
  - d) Gbẹ̀nàgbẹ̀nà
  - e) Omuwẹ

**LÍTÍRỌ̀ ERÉ ONÌTÀN ÌFÀ**

6. (a) Dàrúkọ ẹ̀dà ità márùn-ún nínú ìwé nàà àti ioá tí wọn kó ní ẹ̀kọ̀  
(b) Kín ni orúkọ ọ̀nẹ̀kọ̀wé yíí.